

گناهان اجتماعی؛ بزرگ‌ترین تهدید انسجام امت

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در هم‌اندیشی تخصصی «انسجام اجتماعی»

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در هم‌اندیشی تخصصی «انسجام اجتماعی»؛ مؤلفه‌ها، ضرورت و چالش‌ها»، با اشاره به اینکه بخش عمده‌ای از آیات قرآن ماهیت اجتماعی دارد، نسبت به بی‌توجهی جامعه دینی به گناهان اجتماعی هشدار داد و تأکید کرد که بزرگ‌ترین تهدید وحدت امت، بغی و بی‌تفاوتی نسبت به امام عادل است؛ مسئله‌ای که به گفته او، هم در آیات قرآن و هم در سیره تاریخی مسلمانان نمود آشکاری دارد.

محمد عرب صالحی

به گزارش ایکن، حجت الاسلام والمسلمین محمد عرب صالحی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۲۶ آبان ماه در هم‌اندیشی تخصصی «انسجام اجتماعی»؛ مؤلفه‌ها، ضرورت و چالش‌ها» با موضوع «گناهان اجتماعی تهدیدکننده وحدت امت» سخن گفت. وی بیان کرد:

طبق تعبیر علامه آیت الله محمدصادق معرفت، ۷۰ درصد آیات قرآن اجتماعی است، اما بر اساس تحقیقاتی که انجام دادم این مقدار به حدود ۸۰ درصد می‌رسد.

وی تأکید کرد: بر این اساس، ما در حوزه دین به شدت نیازمند تفسیر اجتماعی، کلام اجتماعی، فقه اجتماعی، عرفان اجتماعی و دیگر شاخه‌های علوم دینی با رویکرد اجتماعی هستیم و این خلأ همچنان وجود دارد. امام خمینی(ره) نیز با همین رویکرد اجتماعی وارد عرصه شد و فرمود: فقه از گهواره تا گور می‌تواند جامعه را مدیریت کند.

عرب صالحی با اشاره به اینکه توحید، محوری‌ترین آموزه ادیان، ذاتاً ماهیتی اجتماعی دارد، اظهار کرد: وقتی پیامبر(ص) دعوت به «لا اله الا الله» کرد تا مردم رستگار شوند، صاحبان منافع مالی و سیاسی در برابر او ایستادند؛ زیرا توحید با استکبار، قدرت طلبی، زورگویی و منفعت طلبی ظالمانه سازگار نیست.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی افزود: وقتی ۸۰ درصد آیات قرآن به مسائل اجتماعی می‌پردازد، روشن است که گناهان با صبغه اجتماعی بسیار است. با این حال، در زندگی متدینین – در حالی که از گناهان فردی پرهیز می‌شود – در برابر بسیاری از گناهان اجتماعی بی‌تفاوتی وجود دارد.

وی ادامه داد: از ابتدا نسبت به گناهان فردی حساس بوده ایم و کتب اخلاق و تهذیب نفس نیز عمدتاً بر بعد فردی تأکید کرده اند؛ در حالی که بعد اجتماعی و تمدنی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در میان گناهان اجتماعی نیز همه در یک سطح نیستند و پس از شرک به خداوند، هیچ گناهی بالاتر از بغی بر امام عادل و بی‌تفاوتی نسبت به دستورات او – به عنوان محور انسجام اجتماعی – نیست.

استاد حوزه و دانشگاه تصریح کرد: مقام معظم رهبری فرموده اند: تاریخ در هنگام قضاوت، به نماز و روزه افراد نگاه نمی‌کند؛ بلکه تصمیم آنان در بزنگاه‌های اجتماعی ملاک است.

وی در ادامه افزود: در جنگ اُحد پیامبر(ص) فرمودند: «خدا رحمت کند کسی را که از سعد ربیع خبر بیاورد.» حضرت امیر(ع) به دنبال او رفتند و با بدنی بی‌رمق او را یافتند. ربیع گفت: اگر پیامبر(ص) زنده اند، سلام مرا به ایشان برسانید و به همه مسلمانان بگویید: اگر در حمایت از پیامبر(ص) کوتاهی کنند، در قیامت هیچ پاسخی نخواهند داشت. شخصیت نامطلوب خواجه ربیع

عرب صالحی اظهار کرد: سعد ربیع برادری داشت به نام خواجه ربیع که در درگیری معاویه با امام علی(ع) از همراهی با امام عادل زمانش بازماند و امام او را به سرحدات ایران فرستاد. او تا زمان نهضت عاشورا زنده بود و تنها به ذکر و نماز می‌پرداخت. هنگامی که خبر شهادت امام حسین(ع) – آن هم با لب تشنه – به او رسید، ذکرش را قطع کرد و گفت: ای کاش به او آب هم می‌دادند! و سپس، به تعبیر شهید مطهری، از اینکه لحظه‌ای ذکرش را قطع کرده بود، استغفار کرد.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی اضافه کرد: یکی از آقایان از قول مقام معظم رهبری نقل کردند که ایشان فرمودند: شکایت خود را نزد خدا از کسانی که در جامعه فتنه ایجاد کردند و انسجام اجتماعی را از میان بردند، پس نخواهم گرفت. این نشان دهنده اهمیت فتنه گری و بغی بر امام عادل است.

وی در پایان تأکید کرد: در قرآن داستان گفت و گوی هارون و موسی(ع) نقل شده است؛ موسی قصد داشت هارون را مواخذه کند که چرا قوم به گوساله پرستی افتادند، اما هارون دلیل آورد که ترسیدم جامعه دچار تفرقه شود، و از این رو با سامری برخورد نکردم.